

Хотілося б відзначити, що в умовах активного розвитку інформаційних технологій ефективність спілкування зі студентами залежить не в останню чергу від рівня інформаційної компетенції викладача. Вона нерозривно пов'язана з навичками роботи викладача з комп'ютером, а саме редакторськими засобами, засобами мультимедіа та Інтернетом. У зв'язку з цим важливо задіяти такий інструмент комунікації, як електронні навчальні платформи. З їх допомогою можна надати студентам можливість отримувати інформацію про розклад консультацій, ознайомити їх з робочими програмами з курсів, отримати доступ до навчально-методичних матеріалів (посібників, екзаменаційних питань і т. ін.).

Запропонована модель організації процесу навчання за фахом повинна допомогти викладачам підвищити якість і ефективність роботи з іноземними студентами, оскільки вона дозволяє враховувати їх особистісні та професійно-мотиваційні особливості, сприяє формуванню в них ясних очікувань від навчального процесу.

УДК 378.046(477)

Л.І. Лачкова, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

В.М. Лачкова, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ЯКІСНА ОСВІТА ЯК ОДНА З ОСНОВНИХ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

У вересні 2017 року Урядом України було представлено Національну доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна», яка визначила основні цілі сталого розвитку країни та бенчмаркінгові орієнтири для їх досягнення до 2030 року. Серед 17 глобальних цілей сталого розвитку, адаптованих до вітчизняних реалій, одне з основних місць посідає якісна освіта.

Вимоги постіндустріального суспільства визначили необхідність формування стратегії освіти впродовж життя, для реалізації якої вирішуються питання забезпечення порівнюваності кваліфікацій, які отримують громадяни різних країн; розширення можливостей освоєння кваліфікацій, визнання кваліфікацій, отриманих у ході попередньої трудової діяльності та в результаті різних видів навчання. Забезпечення якісної освіти та рівного доступу до неї впродовж усього життя поєднує декілька важливих складових розвитку освіти: якість, справедливість, доступність, залучення та всебічне заохочення.

Як показали дослідження, за значеннями показників «валовий коефіцієнт охоплення вищою освітою» та «середня тривалість навчання» Україна випереджає не тільки регіон Європи та Центральної Азії, а навіть деякі країни з високим рівнем розвитку людського потенціалу. Проте нарощування обсягів освітньої підготовки в деяких закладах освіти відбувається за рахунок зниження якості освітніх послуг; загострюються соціально-економічні проблеми, зумовлені комерціалізацією освіти, а напрями «освітня інклюзія» і «освіта впродовж життя» фактично перебувають на етапі становлення.

Як зазначають фахівці, для підвищення якості вищої освіти необхідно оновити стандарти освіти, провести модернізацію змісту навчання шляхом упровадження навчальних програм з питань сталого розвитку, раціонального споживання, прав людини, гендерної рівності, культури, соціальної єдності, миру та ненасильства тощо; забезпечити тісний зв'язок освіти з наукою, формування в країні міст освіти та науки. Крім того, необхідно забезпечити поширення серед населення знань і навичок, необхідних для отримання гідної роботи та здійснення підприємницької діяльності.

На теперішній час для забезпечення якісної освіти впродовж життя в Україні здійснено певні кроки у напрямі реформування системи освіти, триває робота із забезпечення відповідності освітньої підготовки вимогам ринку праці з урахуванням прогнозованих тенденцій розвитку економіки.

Аналіз зарубіжного досвіду свідчить, що розвинені країни здійснюють цілеспрямовану й послідовну роботу з побудови цілісної системи забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку, в основі якої лежить формування партнерських взаємовигідних відносин у різних сферах суспільства. Створення конструктивних механізмів взаємодії сфери праці та сфери освіти, що підвищують ефективність і знижують витрати (тимчасові, фінансові, людські тощо) на процес підготовки й використання професійних кадрів, є одним із елементів такої системи.

Проблеми забезпечення якості робочої сили, формування ефективних механізмів її підтримки й підвищення, взаємодії сфери праці та сфери освіти нині актуальні для України. Політична й соціально-економічна криза призвели до демонтажу попередньої системи забезпечення якості робочої сили. І сьогодні наша країна прагне створити механізми, що ефективно працюють в ринкових умовах невизначеності та нестабільності.

На думку зарубіжних і вітчизняних експертів, одним із дієвих інструментів, що допомагає створити стійку й ефективну взаємодію сфери праці і сфери освіти, забезпечити раціональне використання

людських ресурсів, а також сприяти стійкому розвитку суспільства, є професійні стандарти – документи, що встановлюють вимоги до знань, умінь, компетенцій, досвіду, системи цінностей та особистісних якостей, необхідних для виконання певної роботи чи професійних обов'язків. Використання професійних стандартів вносить вагомий вклад у розвиток і функціонування як сфери праці, так і сфери освіти.

У сфері праці професійні стандарти сприяють:

- формуванню й підтримці високого професійного рівня робочої сили, що максимально відповідає потребам виробництва і, отже, забезпечує підвищення продуктивності та конкурентоспроможності;

- визначенню та формуванню потреб у робочій силі і професійній підготовці;

- ефективному, обґрунтованому підбору кадрів і проведенню професійного навчання на виробництві;

- проведенню перевірки, атестації та сертифікації кваліфікацій;

- розвитку мобільності робочих кадрів тощо.

У сфері освіти професійні стандарти використовуються для розроблення програм професійної підготовки, методів оцінювання, сертифікації і акредитації усіх видів професійного навчання, що відповідають потребам економіки; розроблення освітніх програм різного рівня і виду та посилення цілісності усієї системи професійної підготовки а, отже, запровадження ефективної і гнучкої системи, здатної швидко й адекватно реагувати на зміни в соціально-економічній сфері.

У системі вищої освіти України здійснюється перехід на освітні стандарти, що ґрунтуються на навчальних результатах, виражених у переліку загальних та професійних компетентностей. Саме результати навчання забезпечують гнучкість освіти і можливість горизонтальної мобільності, порівнюваності, прозорості та взаємного визнання кваліфікацій. Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності; відповідно до Національної рамки кваліфікацій. Зокрема, стандарти вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування для першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти введено в дію з 2019-2020 навчального року.

Використання професійних стандартів надає змогу здобувачам певного рівня освіти визначати знання й уміння, необхідні для конкретної професії; точніше оцінювати потреби та можливості у професійній підготовці; визначати і реалізовувати чіткі шляхи кар'єрного зростання; отримувати рекомендації для проходження сертифікації (акредитації); підвищувати свою мобільність у рамках національної

економіки. В свою чергу, роботодавцям професійні стандарти надають можливість знижувати витрати на підбір кадрів і проведення навчання на виробництві; ефективно оновлювати знання, уміння та компетенції співробітників і, в результаті, підвищувати продуктивність праці, покращувати якість товарів та послуг, забезпечуючи зростання конкурентоспроможності, що сприятиме сталому розвитку суб'єкта господарювання.

УДК 377.36:81'243

О.М. Муравйова (*ХДУХТ, Харків*)

В.О. Архипова (*ХНУРЕ, Харків*)

ПРОДУКТИВНА ПРОФЕСІЙНА КОМУНІКАЦІЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ ЯК ПОКАЗНИК ЯКІСНОЇ ФАХОВО-ОРІЄНТОВАНОЇ ОСВІТИ

Підготовка фахівців, яка відповідає вимогам сучасного етапу розвитку науки, техніки та виробництва, повинна відрізнятися високою якістю, інноваційністю та інтеграцією всіх дисциплін, що вивчаються. Значний внесок у формування професійної компетенції студентів ЗВО може і повинна внести дисципліна «Іноземна мова». Саме тому освітянські лінгвістичні стандарти для немовних вузів закріпили іншомовну компетенцію в якості невід'ємної частини професійної підготовки на основі інтеграції знань різних спеціальних дисциплін та розвитку комунікативних та професійно-комунікативних умінь.

Готовність до вирішення професійних завдань іноземною мовою – це комплексне, широке поняття, що характеризується високо розвиненими психологічними, комунікативними, когнітивними і аналітичними здібностями, які формуються протягом досить тривалого і цілеспрямованого навчання не тільки іноземних мов, а й інших загальноосвітніх дисциплін.

З огляду на обмежену кількість годин в навчальному плані, що відводяться на мовну підготовку, відзначимо необхідність створення інтенсивного і насиченого формату навчання, в якому будуть використовуватися всі можливі активні методи та оптимальні підходи до навчання під час аудиторних занять та максимально активізовано самостійну роботу.

Сучасний викладач іноземної мови, виходячи з мети викладання мовних дисциплін у немовних ВНЗ - навчання навичкам професійного спілкування в середовищі фахівців тієї чи іншої професії, повинен